

Justícia Social

15 cts.

SETMANARI SOCIALISTA

Negar els propis ideals és una vilesa; dis-
fressar-los, una indignitat.
Solament el silenci és digne entorn d'allò
qu no hi ha absoluta llibertat de crítica.

Redacció: Pl. 11. - BARCELONA

HIVERN

La neu cobreix tupidament els alterosos cims de la nostra terra i estreny congostos i riberes amb una intensa cobefança de fecundació. Dormen sota d'ella mansament els boscos despallats, els prats marcits, els conreus renovats i prometedors.

Un silenci de fred i de neu s'ha extès per la muntanya. En l'atmosfera subtil dels dies secs i clars, les siluetes rígides presenten una aparença espectacular, no pas sinistre, sinó quieta i muda, com si la vida invisible s'hagués recoït en el cor de les muntanyes amagant-se de l'aire i del sol que volen desflorar les seves intimitats i misteris.

En un serrat del Pirineu català hi ha la collada de Nou Creus. Nou contrabandistes, nou pàries, nou martres, deixaren llurs cossos allí un dia de torb i d'inclemència. La neu va conservar-los, i mans pietoses varen soterrar-los allà mateix i erigiren una creu demunt de cada fossa. Quan la fusta de les creus sigui coreada, encara quedarà el nom que recordarà la tragèdia i els que pensin en la mort dels herois solitaris resaran aquella oració que enclou els grans egoïsmes i les grans abnegacions: «Per la vida es perd la vida».

Morir per morir, la poesia i la grandesa podrien donar relleu i utilitat al nostre sacrifici. Aquells aventurers desconeguts varen escollir els cims gloriosos per a espolsar als quatre vents llurs despulles mortals. La seva fossa fa parella amb la Fossa del Gegant. El gegant mitològic i els pàries caiguts s'han partit el Pirineu Català. És una gesta de fortitud i d'audàcia que si no la coneixia devia sospitar-la l'alb poeta Luis Muñoz Marin quan escrivia el gran poema, *Salmo del Dios Andrajoso*.

*Oh, la convicció insondable
de que Dios... o el hombre... o algo...
no ha sido bueno, no ha sido escueto y justo...*

Els nostres companys que reposen sota la tofa espessa de la neu d'aquest hivern saben que Deus, o l'home, o quelcom s'obstinava en no ésser just. Ara, des d'aquells cims veuen dos mons. A través de l'atmosfera lleu i pura de l'hivern congelat veuen les valls ubèrrimes de tramuntana i les carenes multiformes de migdia i observen amb esglai com el sol de mitjorn es torna trist i pàlid i resta suspès en l'aire com un astre inexpressiu i mort. Els nostres companys dels cims esbatanats enyoren la vida per tal d'enrogir aquest sol amb llur sanc acolorida del tint de rebeldia santa.

L'hivern és cru i és matiner aquest any. Es troben tancats a casa els que tenen llenya per l'hivern i els que no tenen un bri per cremar. I venen velles llargues i hores inacabables d'inactivitat i de silenci, hores fecundes de meditació, hores de desolació i de solitud, hores de clarividència, hores decisives de futures resolucions.

Quants seran aquest hivern els que en sentir xiular la tramuntana i veure volar frenèticament els borrarons de neu comprendran que la vida per a ésser útil ha d'ésser dura i que sense una solidaritat íntima i profunda amb els que queden defora sofrint les intemperàncies del temps i dels homes, no hi cap causa viable ni cap victòria possible?

Quants seran aquest hivern els que sense abrillat ni refrigeri, exhaurits de fred i de fatiga passaran pel davant de la llar confortable on res no saben de la constant tragèdia i comprendran que la terra és una pels de dintre i pels de fora, que la terra és pròdiga per a tots i mereix ésser estimada, perquè són només els homes i les lleis dels homes les que fan les diferències?

Hores de reflexió, hores de meditació, siuu fecundes. Que el sol primaveril ens atrapi amb la consciència desvelada, amb la fe abrivada i amb la voluntat nodrida de vigor juvenil. Saturem-nos de realitat, de veritat i d'energia. Sigui el nostre somni i la nostra divagació aquella del *Dios Andrajoso*:

*«Quien sueña con los campos fértiles y frescos,
y los niños alegres,
y las mujeres recias como la madre Tierra,
y las primaverales comunales;
es un poltrón si á su sueño no agrega una rabia
y un machete reluciente como los astros,
o el gesto arisador
de los brazos cruzados...»*

L'hivern de recolliment, de silenci, d'inclemència i de dolor serà fecund en aquesta terra nostra. Quan s'acabi, alligonats per la darrera experiència, flagellats tots en l'ànima i en la carn, serem tots fèrvids i abnegats, a representar l'aparició del *Dios Andrajoso*:

*...con su hachón que ahuyenta las estrellas
a encender las fogatas de la aurora.*

LA CRISI DE LA ORGANITZACIÓ OBRERA

Els que sentim el socialisme com un fervorós anhèl de redempció humana, sense cap egoista interès de partit, i tenim per companys a tots els homes que pels diferents camins de l'ideal laboren moguts per una mateixa convicció honorada en la magna empresa de dignificar el poble i de capacitar l'exèrcit dels productors per l'acompliment de la seva missió històrica, veiem amb el cor dolorit la terrible crisi que atueix en aquestes hores l'organització obrera de Catalunya, després de tants anys de caminar a les palpentes sense una orientació constructiva francament estructurada ni uns principis suficientment clars.

No voldria que les meves paraules fossin preses per ningú amb un tó de censura. Recordem que les crítiques més dures sobre la desorientació del sindicalisme han aparegut a les planes de «Solidaridad Obrera». I tots sabem que és d'ànimes mesquines acudir a la còmoda fórmula d'atribuir les errades actuacions dels homes a la mala fe i als baixos mòbils. No hem d'oblidar mai que no n'hi ha prou amb bona voluntat ni amb líriques efusions senti-

mentals per alliberar-se de cometre equivocacions terribles i funestes.

Esperits clarividents i generosos han assenyalat l'origen del mal. «Res no ha perjudicat tant als obrers com llur dogmatisme», ha escrit el nostre Gabriel Alomar. «Pobre ideari fora aquell—clamava el nostre company—que solament podés plasmar-se en una forma rígida i exclusivista. I afegia encara aquestes profundes paraules: «La potència de contingut i vitalitat d'un ideal, o sigui la seva capacitat d'espai i temps, es mesura per la seva possibilitat de diversificar-se, enriquint-se, proliferant-se. Allò que és essencial, és que el seu capital ideològic no es converteixi en doctrina, en llet petrificada i idolàtrica, cos de dogmes, símbol o credo, fulminador d'anatemes a la manera eclesiàstica.» No; no s'ha d'excomunicar a ningú, ni s'ha de caure en l'aberració monstruosa de pretendre inútilment imposar pel terror «un ideal de fraternitat universal en un pla de vida superior».

El rigid dogmatisme d'uns quants, la insensata actuació d'uns altres i la passivitat o l'inconsciència dels més,

han dut les nostres masses obreres a l'estat de desencoratament, de descomposició i de desengany en que es troben a hores d'ara, quan més necessaris foren llur ardiment i llur unió per oposar-se als sinistres desingis de les desfermades forces reaccionàries. És precis reaccionar serenament. Meditïn tots els sindicalistes purs la emocionada crida a la concòrdia que acaba d'escrivir l'Angel Pestaña.

No hem de voler nosaltres introduir-nos en plets familiars, en aquelles qüestions que afecten a la vida interna de l'organització, però, aspirant a convertir JUSTICIA SOCIAL en el camp d'unió de tots els obrers conscients de Catalunya hem d'acollir de bon grat l'article que ens ha dut el nostre company Joan Fronjosà, del «Sindicat de la Metal·lúrgia», per l'interès general dels problemes que planteja, a desgrat del possible apassionament d'algunes crítiques. Noblement volem declarar però, la nostra convicció que fora caure en l'altre perill donar entrada dins l'organització a l'influència dels homes polítics, encara que llur noblesa fos de tot-hom reconeguda i pertanyessin als mateixos partits obreristes. El Sindicat és principalment una escola de capacitat proletària i un camp de lluita pel millorament econòmic de la classe, i deu servir gelosament el seu caràcter netament obrer, tot i agermanant-se amb les organitzacions internacionals de igual naturalesa. No vol dir això, naturalment, que els seus afiliats tinguin de renegar de llur condició d'homes i deixin d'adscriure's, com a ciutadans

que són, en els rengles generosos del socialisme universal. És absurda l'antidòmia que s'ha pretès establir entre *Sindicalisme* i *Socialisme*; un i altre han d'ésser considerats com aspectes complementaris d'un mateix ideal alliberador. Els qui els mostren d'altra manera amaguen llur intenció egoista—conscient o no—de convertir les masses en remats dòcils a llur voluntat.

No volem introduir-nos, repetim, en el debat de qüestions sindicalistes d'ordre interior, però un deure de sinceritat ens obliga a expressar la nostra ferma convicció que no és ara el moment de dissoldre els estols de l'organització obrera. El que els Sindicats actuen dins les normes de legalitat vigent no exclueix cap possibilitat d'altres accions.

Confiem que d'aquestes hores de prova, després d'aquesta crisi que l'ha dut arrán de l'abisme, allonçada per les cruents experiències d'aquests anys darrers, l'organització obrera n'eixirà més potentia que mai, amb un ideari més ample i més fonamentat humà, ruberta de vigoria i de joventut renovada.

Pleus de confiança i de nobles anhels, els homes de la UNIO SOCIALISTA volem veure en l'Assemblea de diumenge passat un augural signe propici. Saludem amb admiratiu respecte als directores del «Sindicat Únic de la Metal·lúrgia» que han tingut el coratge i el civisme de mostrar-se honradament davant del públic tal com són i com pensen, sotmetent voluntàriament la seva actuació al suprem judici del poble.

Rafael Campalans.

El Sindicat Únic de la Metal·lúrgia

L'ASSEMBLEA DEL DIUMENGE PASSAT

Bella tasca s'ha emprès el Sindicat Únic de la Metal·lúrgia. Bella tasca, però difícil i farcida d'obstacles, que sols permetrà de superar el contacte de la classe amb la Junta i el que els Sindicalistes de cor i cervell—els que també hem llegit, si és que vosaltres ho heu fet, els Sorel i els Pouget, els Labriola i els Lorenzo—saben ben cert i ben clarament el que n'heu fet de l'organització. Nosaltres mai no l'havíem abandonada, però no volguem recordar als vostres procediments, ens havíem posat al marge, decepcionats, esperant que el temps vingués a donar la raó i a mostrar el vostre fracàs. Heu's-el aquí: ja ha arribat.

No vull cloure aquestes ratlles sense recordar l'impressió que produïren en l'assemblea les paraules del company Jové. Bell parlament el seu; com cap n'hi havia sentit. Tots compreguem que tan ell com en Valls, capacitats de la tremenda responsabilitat que en aquets moments pesa damunt seu, pels càrrecs que ocupen, no volgueren dir certes coses amb la claretat que podrien fer-ho—opinió que jo no comparteixo—perquè els altres volen treure partit de la magnanimitat amb que són tractats.

Els companys que assistiren a l'acte de diumenge passat han pogut formar judici de l'actuació d'uns i altres. Si les Assemblees, tan de Seccions com d'Indústria no es poden celebrar amb l'ordre necessari—perquè ja sabem que cinquanta homes poden pertubar una reunió de cinc mil—és necessari recordar al plebs-cit general de tots els metal·lúrgics, consultant-los d'un a un, taller per taller, perquè pugui conèixer d'una manera real i veritable quina és la voluntat i quin és el sentir de l'ofici. Ja és hora que s'acabi la dicadura dels més pocs i dels menys capacitats.

Joan Fronjosà.

Del Sindicat Únic de la Metal·lúrgia
Secció de Mecànica

Subsidi a la maternitat

Totes les obreres han de saber si estan inscrites al retir per la vellesa, requisit necessari per sol·licitar, per mediació de la «Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis» o similar, la subvenció de 50 ptes. que l'Estat dona en l'època del part.

L'home i la fàbrica

LA VAGA DE RUBÍ

Les altes valors socials estan en crisi, i no tenen coherència en el món del treball ni la honorabilitat ni l'humanitarisme, puix el materialisme està per damunt de totes les concepcions d'ordre moral i tan sols l'estridència, en les seves diferents manifestacions, és avui, dissortadament, el motlle on les lluites socials se buiden i encara, dintre dels camps de l'estridència, serà sempre més condemnable el desvergonyiment dels amos que l'amenaça dels treballadors. La estridència reaccionària dels primers és per egoisme, mentre que la dels obrers troba una justificació en l'interès del pa de la taula i de l'ensenyament dels fills.

Entre les lluites socials avui plantejades, el conflicte de l'art fabril que hi ha a Rubí té una característica ben determinada, reveladora del menyspreu amb que el capital sab tractar al nucli proletari, fins en el cas en que aquest, amb la seva conducta essencialment passiva, no ha creat el més petit obstacle al desenvolupament de la indústria en la qual ha estat el factor principal.

La vaga de que ens ocupem—que afecta als contramestres i ajudants de dues importants fàbriques de Rubí—no ha estat pas per ningú una sorpresa en el poble. Les vexacions i atropells eren cosa vella i les condicions de treball eren detestables en tots els ordres, reveladores d'una inferioritat vergonyosa, tant en els guanys, com en la forma de prestar-lo, en comparació amb els demés establiments fabrils de la vila.

Val a dir, però, que la passivitat dels obrers ha estat estremenada, no precisament per manca d'aspiracions sinó, ans al contrari, per creure que per via d'aquesta passivitat, sense emprar per res la violència, podrien guanyar de mica en mica el lloc de consideració a que eren acreadors, i que el fabricant, abusant-ne descaradament, els regatejava i anulava.

El fracàs d'aquesta tàctica ha esdevingut palès. El sindicat professional «El Radium», al

qual tots els contramestres interessats, sense excepció pertanyen, ha tingut de pendre carnes en l'assumpt i davant d'un acte repugnant del Director que atentava de pie contra la dignitat dels obrers, no ha quedat altre «mei que la vaga, la protesta irada i viril contra la reacció descarada del burgès comú d'abdues fàbriques. I es que la moral del fabricant està atrofiada per l'egoisme.

Una prova d'això, la més evident, la tenim en el que esdevingué quan la visita que li feu una comissió d'obers al moment d'iniciar-se l'atur, esperançats encara en resoldre la qüestió, a les bones, cosa impossible d'assolir, puix el Sr. Bertran, que és el fabricant en qüestió, encara ha de respondre a llur salutació i tingué la pretensió d'humillar-los traient-los violentment del despatx tan bon punt sapigué l'objecte que allí els portava. I ells que havien posat al seu servei fins la intel·ligència, sacrificant-se pecuniàriament per assistir a l'«Escola del Treball» de Barcelona al curs d'ensenyaments professionals que obtingueren de la Mancomunitat l'amo poc va pagar-los cap de les hores esmerçades en els estudis, ni els concedí mai un centí de les de suplement per amortitzar les despeses de llurs viatges.

Davant la lliçó d'ingratitude hom no sab si el que hi ha de millor és l'acció directa i l'estridència o la postroació davant del ídol i la resignació davant l'eterna xurriacada, però si que reconeix que els ídols d'avui no fan miracles i que els pres i les oracions de res serveixen ni els acompanya la promesa d'una estaca que trenqui l'imatge que guarda els quartos, com en el conte discret, encara que vulgar, d'una funció de teatre que havem vist.

Consti, però, abans d'acabar, que el que això sotscriu té com un gran honor el de no deure personalment al senyor Bertran cap favor ni cap agravi. Té aquesta sort que en molt estima i ho fa constar amb orgull.

Pere Esmendia

SPORTVLA

LA MEVA ROMA

Jo també guardo en l'imaginació la meva Roma viva, ben diversa de la qu'aquests dies hem vist desfilar per la trivialitat periodística. No és la Roma eterna i estàtica del Forum o del Palati; és la Roma fluent, vencedora del temps, sustrata a la mort, i que té per ritme i cadència de la seva eternitat el càntic de les fonts innumerables. Jo he sentit el goig d'abandonar-me a l'ensomni de la seva gloria sota la fluència vital d'aquelles fonts urbanes, cançó i batec, a la vegada, de la Roma indefinidament rejuvenida.

Per elles, la ciutat és remorosa com un bosc; el cel es rabeja d'aspersions llustrals i l'aire de melodies. Canten els brolladors i les cascades entre les carns de pedra de les nàiades; sonen ecos de notes desconegudes en el caragol dels tritons; jugueten l'aigua entre les barbas dels rius divinitzats o sota el trident dels Neptuns; brolla de la vara de Moisés copejant la roca; bruny amb reflectes d'ében el tors de bronze de les sirenes; posa tonalitats verdes en l'esca-

ta marmorina dels delíns montats per les Amfitrites i en la galta dels Amorini qui xipollegen; converteix paradòxicament l'Escultura en la Música. Cada fontana té el seu nom, bell com una ressonància de la propia remor. Font de l'Exedra, font de les Nàiades, font de les Tortugues, font del Tritó, font de Trevi... Aquesta és la més bella de totes. El seu cant ha deixat en la meva onella una carícia breçoladora. Neptú la presideix, com un déu familiar, entre dues alegories femenines, sobre un gran frontispici de columnes i pilastres. Si tirés una moneda al fons de les seves aigües, tornaria a Roma, segons afirma l'oracle.

El viatger qui visita Roma a l'estiu, i sufereix, a l'horabaixa, la set de la fatiga, sent com una tentació irresistible la simfonia de les fonts, qui envolten la ciutat. Passa a la vora dels brols amb el desig d'acullir-se sota la rosada que difonen; i quan pot acostar als seus llavis una copa desbordant, li sembla absorbir la veritable essència, desconeguda i vital, de Roma.

Roma, com les seves fonts, flueix eternament. I l'aigua corre...

FOSFOR